

Aan de leden van de VKC Onderwijs

Den Haag, 1 maart 2019

Betreft: Inbreng VBS AO Lumpsum op 6 maart 2019

Beste woordvoerders onderwijs,

Woensdag 6 maart spreekt u over de bekostigingssystematiek van het funderend onderwijs. Hierbij staat de vraag centraal of en op welke wijze het systeem van lumpsumfinanciering aangepast moet worden. Ter voorbereiding op dit Algemeen Overleg brengt VBS graag een aantal punten onder uw aandacht, welke wij in deze position paper kort toelichten.

Behoud passende bekostiging en verbeter de verantwoording

VBS is van mening dat kwalitatief goed onderwijs in het PO, VO en SO wordt gerealiseerd door scholen voldoende bekostiging én financiële ruimte te geven. Dit vraagt om vertrouwen in scholen en een heldere en eenduidige verantwoording door scholen achteraf. Wij pleiten voor de volgende aanpak:

- Handhaaf de lumpsum systematiek
- Verbeter de verantwoording: Investeer in de vaardigheden
- Start eenduidig onderzoek naar aanwending van de bekostiging.

Handhaaf lumpsum systematiek

In landen waar scholen meer vrijheid hebben wat betreft de inhoud van hun lessen en waar scholen grotere autonomie hebben over de besteding van hun middelen, presteren leerlingen beter. In Nederland hebben we gekozen voor systeemsturing door de overheid en autonomie voor onderwijsinstellingen wat betreft de inzet van mensen en middelen, in combinatie met actieve openbare verantwoording (horizontaal en verticaal).

VBS scholen geloven en gedijen in dit systeem. Onze scholen staan voor kwalitatief hoogwaardig onderwijs, gebaseerd op de specifieke lokale situatie. De lumpsum systematiek geeft scholen autonomie en ruimte om hier optimaal invulling aan te geven. Intensivering van overheidsbeleid op specifieke beleidsonderdelen, hoe goed bedoeld ook, staat hier haaks op en levert niet de gewenste kwaliteitsverbetering op. Hoe groter ook de neiging is om -op onderdelen- eisen te stellen of naar 'schotten' binnen de bekostiging te gaan, hoe hoger de reserves zullen zijn.

“Je kunt geen maatwerk meer toepassen als je gebonden bent aan regels,” (Wouter Groot, directeur-bestuurder van de Casimirschool in Gouda in gesprek met leden van de VKC Onderwijs op 23 januari 2019)

Verbeter de verantwoording: Investeer in de kwaliteit van schoolleiders en schoolbesturen

VBS is van mening dat er winst is te behalen als het gaat om de verantwoording. Vaak weten mensen binnen en buiten het onderwijs niet hoe geld besteed wordt. Kleinere schoolbesturen vormen hierop vaak een positieve uitzondering. Daar is de onderlinge betrokkenheid groot, en de afstand tussen bestuur en belanghebbenden klein. Bij grotere besturen kan dit lastiger zijn. Ook zien we mogelijkheden tot verbetering van de verantwoording door schoolleiders.

Wij zijn van mening dat verantwoording moet blijven passen binnen het gekozen systeem (lumpsum) en dient aan te sluiten bij de wijze waarop een bestuur zich ook nu al horizontaal en verticaal verantwoordt. Daarbij moeten we ervoor waken om scholen op te zadelen met meer administratieve lasten. Om verantwoording te verbeteren is het met name van belang om te investeren in:

- Vaardigheden van bestuur en management om beter verantwoording af te leggen
- Een cultuur waarin (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden en relevante stakeholders reeds in een vroeg stadium worden betrokken bij de keuzes die aan een begroting ten grondslag liggen en ook bij de evaluatie achteraf

“Zorg dat iedereen in de organisatie gezien en gehoord wordt, en dat je op tijd het gesprek met alle instanties aangaat. Geef MR'en niet vijf voor twaalf de begroting, want dan ben je niet open en transparant en zorg je niet voor de menselijke maat.” (Wouter Groot, directeur-bestuurder van de Casimirschool in Gouda in gesprek met leden van de VKC Onderwijs op 23 januari 2019)

Start eenduidig onderzoek naar aanwending bekostiging

Tenslotte is er veel discussie over de aanwending van de bekostiging, met tegenstrijdige geluiden. Enerzijds blijft de roep om meer bekostiging klinken. Anderzijds worden er op macroniveau reserves bij schoolbesturen geconstateerd. Deze reserves zijn het gevolg van de richtlijnen die het ministerie van OCW oplegt aan schoolbesturen voor financiën, weerstandsvermogen, risicoanalyses etc. Zij hebben tot gevolg dat besturen verplicht geld op de plank moeten laten liggen om risico's af te dekken, terwijl zij onvoldoende middelen hebben om voldoende personeel aan te trekken en onderhoud op niveau te houden. Dit spanningsveld veroorzaakt 'ruis op de lijn' en werpt de vraag op wat een goede balans is tussen aanwending van middelen op schoolniveau en het aanhouden van reserves.

VBS pleit voor een eenduidig onderzoek naar aanwending van de bekostiging, waardoor deze discussie eens en voor altijd beslecht kan worden. Vragen die beantwoord moeten worden zijn:

- Hoe zijn de publieke middelen, gekoppeld aan de hierboven genoemde opgelegde richtlijnen, over een periode van bijvoorbeeld vijf jaar ingezet?
- Wat is hierbij de verhouding tussen inzet op schoolniveau en bovenschools (bestuurlijk) niveau?
- Hoe heeft de inzet op bovenschools (bestuurlijk) niveau bijgedragen aan de uitdagingen waar men op schoolniveau voor stond?

Vanzelfsprekend ben ik van harte bereid om bovenstaande punten verder toe te lichten. U kunt mij bereiken op 06 - 10 24 96 21.

Met vriendelijke groet,

Edward Moolenburgh
Directeur VBS

Over VBS

VBS is een vereniging van algemeen bijzondere scholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Zo'n tweehonderd schoolbesturen en vierhonderd scholen – met ruim honderdtienduizend leerlingen – zijn lid van VBS. Veel van onze leden zijn kleinere schoolbesturen en scholen met een eigen (pedagogische) identiteit.

VBS komt op voor de vrijheid van onderwijs: het recht van ouders om kinderen te laten onderwijzen op een manier die past bij hun opvattingen. De diversiteit in onze samenleving en het gegeven dat ieder kind anders is, vragen om scholen met een eigen karakter en visie. Het eigen karakter komt tot stand wanneer ouders en anderen zelf het initiatief nemen om een school te stichten. Dit kan dankzij artikel 23 van de Grondwet, dat het (algemeen) bijzonder onderwijs mogelijk maakt.

VBS staat voor de menselijke maat in het onderwijs, waarbij scholen en schoolbesturen dicht bij ouders en leerlingen staan. Voor haar leden is VBS belangenbehartiger, helpdesk en verbinder. Bij alles wat we doen, handelen we vanuit betrokkenheid en deskundigheid.